

کمپیوټر څه شی دی؟

کتاب نوم: کمپیوټر څه شی دی؟.

لیکونکی: طاقت (ایوبی)

لیک نیټه: ۷/۱۲/۱۳۹۸

کره کتونکی: نظیف الله (شاداب)

دغه کتاب د هغه چا لپاره چی غواری پوه شی چی (کمپیوټر څه شی دی؟) او هغه له څه شی جوړ او څنگه جوړ شوی او همداراز په دی کی هغه معلومات او ژوندی مثالونه هم شته دی چی د عامو خلکو چی له سواده یوه اندازه لیری هم اوسی عقل پری کار کوی او هغه کولای شی چی له دی مثالونو او عبارت څخه استفاده وکړی.

دا چی نړی او عصر په کمپیوټر ولاړ دی او باید هر څوک ددی نړیوال ماشین په اړه معلومات ولری نو په همدی موخه دغه ساده کتاب په پښتو ژبه لیکل شوی دی.

ستاسی د بنی مطالعی او د بنی زده کړی او پرمختگ په هیله.

Ketabton.com

بسم الله الرحمن الرحيم

د کمپیوټر اړوند ابتدایی ساده معلومات په پښتو ژبه کی...

کمپیوټر: یو برقی ماشین دی چی د ډیر وخت کار په کم او لنډ وخت کی کوی.

۲: کمپیوټر یو برقی ماشین دی چی منطقی او ریاضیکی عملی ترسره کوی.

۳: کمپیوټر د هارډویر او سافټویر مجموعه ده چی په برق باندی کار کوی.

ډیتا څه ته وایی؟

ډیتا: ټول هغه څه چی غواړو کمپیوټر ته یی داخلول غواړو ډیتا بلل کیږی لکه: لیکنی، عکسونه، او نور...

۲: ټول غیر معنی لرونکی شیان عبارت دی له ډیتا څخه.

معلومات څه شی ته وایی؟

معلومات: د ډیتا معنی لرونکی شکل عبارت له معلومات څخه دی.

۲: د کمپیوټر ټولی معنی لرونکی نتیجی د معلومات په نامه یادیری.

د ډیتا او معلومات ترمنځ فرق څه شی دی؟

۱: دیتا ورکریز یا این پوت ده او معلومات اوت پت یا راکریز. ۲: دیتا غیر معنی یا ان میننگ فل لیکن معلومات میننگ فل یا معنی لرونکی ده.

اونور فرقونه هم درلودلی شی.

اوس راځو چی کمپوټر له څه شی څخه جوړ شوی دی؟ د کمپوټر جوړښت: کمپوټر له دوو عمده برخو څخه جوړ دی.

۱: سافتویر یا پوستغالی:

دا دکمپوټر هغه برخه ده چی په سترگو ولیدل شی خو په لاس لمس نه شی.

»: سافتویر: دکمپوټر ټول پروگرامونه عبارت له سافتویر څخه دی.

لکه: ګیمونه، لیکنی، عکسونه اوتول هغه څه چی په سکرین یی ګورو.

۲: هارډویر یا سختغالی:

دا دکمپوټر هغه برخه ده چی هم په سترگو ولیدل شی او هم لمس شی.

»: دکمپوټر هغه برخه چی سافتویر په کار اچوی د هارډویر په نامه سره یادیری.

لکه : کیبورډ (لیکډره)، موس، او نوری
برخی.

سافتویر برخی هم لری که نه او لږکه چیرته ساده شی؟
هوولی نه!! سافتویر خپله ټول پروگرامونه دی لکه گیمونه
، ویندوز، افس او نور.

دسافتویر ډولونه:

۱ : اپلکیشن سافتویر.

۲ : سیستم سافتویر.

۳ : پروگرامینګ سافتویر.

هارډویر څو برخی لری؟

۱ : ورکریز: دهارډویر هغه برخه ده چی پواسطه یی
کمپیوتر ته مختلف لمړنی معلومات داخلولی شو.

۲ : پروسیسنگ: د کمپیوتر د هارډویر هغه برخه ده چی
ډیتا په معلوماتو بدلوی.

۳ : ستوریج یا حافظه: هغه برخه ده چی پواسطه یی کولی
شو په کمپیوتر کی ځان سره پروگرام، ویدیو، آډیو، عکسونه
او نور وساتو.

۴ : اوت پت یا راکریز: هغه برخه د هارډویر ده چی پواسطه
یی معلومات د کمپیوتر څخه خارجولی شو.

د کمپیوټر عناصر:

اول: سافټویر. مخکی مو تعریف او ولوست.
دوهم: هارډویر. داموهم مخکی لوستونو کی یاد کړی وو.
دریم: خلک یا استعمالونکی: هر هغه څوک چی کمپیوټر استعمالوی د یوزر یا استعمالونکی په نامه یادیری.
څلورم: تولیدونکی: دا په دی معنی چی دموادو او معلوماتو تولید او پروسیس د یو کمپیوټر مهم عنصر او برخه ده.
پنځم: ډیټا او معلومات: چی دا مو هم مخکی لوستی دی.
شپږم: ارتباط: دا په دی معنی چی د یوزر استعمالونکی او ماشین چی کمپیوټر دی یوه اړیکه عبارت له ارتباط څخه دی.

نوبت: کله مو چی کمپیوټر د هغه برخی او دهغی اړوند نور معلومات ترلاسه او آگاهی مو پری پیدا کړه نو اوس غواړو ددغه

ماشین په اړه داسی معلومات چی آیا دا ماشین همداسی یو دانه دی که نه سره بیل بیل فرق او هم لوی او غټ پکی شته دی.

اول: کمپیوټر د سائز او شکل له مخی:

۱: سوپر کمپیوټر: دا هغه کمپیوټر دی چی لوړ سرعت، بیه او غټ کارونه کوی.

استعمال: په پوځی چارو کی، غټو کمپنیو کی او همداسی نور بیچلی کارونه کوی.

خانگرتيا: د مايکرو کمپوټر څخه پنځوس زره ځلي تيز دی.

بيه: له ۵-----۲۰ ميليونه ډالرو پوری.

۲: **ماين فرم:** دا کمپيوټر د سوپر په نسبت کم سرعت، قیمت، او کم کار کوی.

استعمال: د تيلو په استخراج، دهوا د حالاتو معلومول او نورو کی استعمالیږی.

خانگرتيا: دلمری ځل لپاره دا کمپيوټر د (ای بی ایم) کمپنی له خوا وړاندی شو.

بيه: له ۱۰۰-----۱۰۰۰۰ گونو ډالرو پوری.

۳: **مینی:** دا هغه کمپيوټر دی چی د مین فرم په نسبت کم قیمت، سرعت او کار کوی.

استعمال: په وړو تجارتونو کی.

۴: **مایکرو:** دا هغه کمپيوټر دی چی په قیمت ارزانه، کم سرعت، او وړوکی سايږ لری.

استعمال: په وړو دفترونوکی، محاسباتو لپاره، او نور شخصی واره او کوچنی کارونه کوی.

کمپيوټر د جوړښت له مخی:

اول: آنالوگ: دا هغه کمپيوټر دی چی ډیټا نه زخیره کوی، اندازه ښایی، پروسیس او عملیه نه اجرا کوی. لکه: دیوالی ساعت او نور مثالونه.

دوهم: ډیجیټل: دا هغه کمپیوټرونه دی چی ډیټا پروسیس کوی او د ریاضیکی او منطقی عملیو د ترسره کولو لپاره استعمالیری.

دریم: هایبرید: دا هغه کمپیوټرونه دی چی د ډیجیټل او انالوگ څخه ډیری وړتیاوی لری یعنی خپله هایبرید هم د ډیرو گټو لرونکی معنی لری.

دا چی مو کمپیوتر او دهغی اړوند معلومات ترلاسه کړل نو اوس غواړو چی ویندوز وپیژنو!

ویندوز څه شی دی؟

ویندوز: د ویندوگانو مجموعه ده او دا یو ډیسک ټاپ اپلیکشن دی چی د کمپیوتر لپاره استعمالیری.

نو ویلی شو چی ویندوز د کمپیوتر چلونکی پروگرام دی او لدی پرته د کمپیوتر استعمال د مخصوصو طریقو پرته سخت دی.

نوټ: دا چی مونږه کمپیوتر د هغی برخی د هغی ډولونه دهغی دندی او ویندوز او نور معلومات ترلاسه کړل او غواړو چی ووايو چی مونږ کمپیوتر کی لیکنه د څه شی پواسطه او هغه لیکنه خوځولی یعنی انتقالولی څنگه شو دا ټول باید په یاد ولرو!!!!

اول: کیبورډ: کیبورډ د کمپیوتر یو له مهمو برخو څخه ده چی دهغی په واسطه کولای شو په کمپیوتر کی د لیکنی سره سره نور څه هم وکړو.

۲: کیبورډ: د حروفو، نمبرونو، سمبولونو، او کوډونو مجموعه ده.

د کیبورډ برخی ولیکی؟

کیبورډ د بتنو له مخی لاندی برخی لری چی عبارت دی له!

۱: **فنکشن بتن:** دابتی د مختلفو کوډونو تر عنوان لاندی د کمپیوتر په کیبورډ کی کار کوی چی عبارت دی له!

(f1-----f12)

۲: **الپابیت بتن:** دا بتنی دالفاظو د لیکلو لپاره استعمالیری چی عبارت دی له!

(A-----Z)

۳: **کرسر کنترول بتن:** دا هغه بتنی دی چی د انتقال لپاره کارول کیری چی عبارت دی له!

(Up, Down, right and left)

۴: **نمیرک بتن:** دا بتنی د نمبرونو د لیکلو لپاره استعمالیری چی عبارت دی له!!

(1-----9)

۵: **سپیشل فنکشن بتن:** دا هغه بتنی دی چی د مختلفو موخو لپاره کارییری چی عبارت دی له!!

(Alt, Shift, control, enter, and ETC...)

اوس هم لولو د کمپیوتر بله مهمه برخه چی هغه موس یا مورک نومیری.

موس: موس د کمپیوټر یوه این پوټ هارډویر برخه ده چی پواسطه یی په سکرین کی یا په کمپیوټر کی دری دندی ترسره کولی شو.

اول: د ډیټا په اړه معلومات ترلاسه کول چی دا کار د بنی کلیک په واسطه کولی شو.

دوهم: د ډیټا په اړه سلیکت او یا هم د مشخصی ډیټا په نښه کولو لپاره استعمالیری.

درییم: په سکرین کی د پرتی ډیټا بنکته او پورته وړلو لپاره استعمالیری چی دا کار هم د وییل بتن په واسطه کولی شو.

کنټرول پاینل څه شی دی؟

کنټرول پاینل د کمپیوټر د دننه یعنی سافتویر هغه مهمه برخه ده چی

پواسطه یی کولی شو د کمپیوټر ټول تنظیمات یا ستینگ جوړ او منظم کړو.

ددی پواسطه کولی شو په کمپیوټر کی ساعت، ژبه، تاریخ، سکرین، رڼا، او په کمپیوټر کی دننه نور ټول تنظیمات د همدی برخی په واسطه جوړ کړو.

پاسورډ یا کوډ څه شی دی او فایدی یی څه شی دی چی خلک یی خپلو کمپیوټرونو ته ورکوی؟

دا مهمه موضوع ده هغه ځکه چی که مونږ اوتاسو یو ساده مثال ورکړو چی هره راډیو او تلویزیون چی مونږ او تاسی یی

گورو نو دا په اصل کی په داسی شکل دی چی شبکه جوړونکی د خپرونو د خپرولو لپاره های ټاکلی مواد یی برابر کری او هم یی د انتشار لپاره چمتو کری دی نو دا ټول یی په یوه نقطه کی راټول کری دی چی بیا یی دغه نقطه په یوه نوم یاده کری ده مثلا دومره اعشاریه دومره اف ایم نو بیا یی دغه نقطه پاس هوا ته خپزولی او هلته یی په یوه فزیکي قوه ودرولی ده او هغی ته یی داسی دستگاہ ایینی ده چی په هواکی خپره شی نو کله چی مونږ او تاسی په خپله راډیو او تلویزیون کی لتون یا سرچینگ کوو نو مونږ ته دغه نقطه پیدا کوی هغه حُکّه چی د هغی دستگاہ پواسطه چی یی په هوا کی دغه نقطه خپره کری ده نو بیا دغه نقط څپی هغه خوا او دغه خوا وری راوړی او بیا نو دغه نقطه مونږ د کمپیوتر، موبایل، راډیو، تلویزیون او نورو پواسطه پیدا کوو او هغه مواد چی په دغه نقطه کی جمع دی هغه مونږ او تاسی گورو.

نو دغه وړه نقطه چی یوه شبکه یی خپل ځان ته غوره کوی دغه نقطه خپله یو پاسورډ کیدلی شی.

پاسورډ: یوه لویه برخه په یوه وړه نقطه کی چی هر څوک یی نشی خلاصولی د پاسورډ په نامه یادیری.

کمپیوټری پاسورډ: دا هغه پاسورډ دی چی پواسطه یی لکه مو چی

مخکی وویلی د ټول کمپیوتر او په هغی کی پرته ډیتا په یوه نقطه کی راټولول دی.

کمپیوټری پاسورډ په مختلفو ډولونو سره دی!!!

اومونډر دغه پاسورډونه کنټرول پاینل کی د استعمالونکی حساب یا د یوزر اکاونټ په واسطه ورکولی شو.

۱: آډماین پاسورډ: دا هغه پاسورډ دی چی دکمپیوټر ټول واک او اختیار له همدی پاسورډ سره دی او نور ټول پاسورډونه د همدی تر واک لاندی کار کوی.

۲: لیمټ پاسورډ: د هغه پاسورډ دی چی محدود دی او په یوه اندازه واک او اختیار لری نه چی ټول واک.

۳: گسټ یا میلمه اکاونټ: دا هغه پاسورډ دی چی د اول د آډماین او بیا د لیمټ تر واک لاندی کار کوی.

»» آفیس څه شی دی ؟

د یو څو محدودو پروگرامونو لرونکی آپلکیشن چی د کمپیوټر لپاره ډیر مهم دی چی د مایکرو سافټ کمپنی له خوا جوړ شوی دی.

دا پروگرام د مختلفو پروگرامونو درلودونکی دی:

۱: مایکرو سافټ ورد.

۲: مایکرو سافټ اکسل.

۳: مایکرو سافټ پاور پاینټ.

۴: مایکرو سافټ اکسیس.

او په مختلفو اپلیکشینو کی مختلف پروگرامونه.

کمپیوټری ژبی یعنی څه؟

دا چي ڪمپيوٽر مختلف ڪارونه ڪوي او مختلفو موخو لپاره
ٿري
استفاده ڪيري نو ڪمپيوٽر لپاره داسي پروگرامونه هم جوڙ
شوي دي چي ڙبه ورته وائي.
دغه ڙبي ڪولي شي مختلف پروگرامونه په خپل خان ڪي د
يوزر په واسطه جوڙ ڪري.
دا ڙبي مختلف نومونه لري:
C, C++, C#, Java, Payten او نوري مختلفي ڙبي دي.

**ڪله چي مونڙ ڪمپيوٽر سائينس پوهنجي لولو نو په دي ڪي
ڇو ڄاڻي دي؟**

البته په دي ڪي مختلفي برخي دي چي مختلفو موخو لپاره
ٿري ڪار اڃيسٽل ڪيري.
لکه: سافٽوير، ٽڪنالوژي معلوماتي، ڊيٽا بيس اونور....

شبڪه يا نيٽ ورڪ ڇه ته وائي؟

د يو ڇو ماشينونو يا يو ڇو آلو د يوڄاي والي وروسته چي
يوي موخي لپاره ڪار ڪوي عبارت له شبڪلي يا نيٽ ورڪ
ڇخه دي نو بيا مونڙ او تاسي ڪولي شو چي ڊير مشهور او
مهم مثال يي چي هر ڇوڪ يي پيڙني ورڪرو چي هغه
انٽرنيٽ دي.

يعنى انٽرنيٽ خپله هم يوه شبكه ده خو دا چي شبكي مختلف
دولونه لري نو انٽرنيٽ يوه نړيواله او درنه شبكه ده چي
هغه بيا خپله خان كي هم خو خو خانگي لري.

دغه ليکنه: ۷/۱۲/۱۳۹۸ تاريخ.... ورځ: سه شنبه.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**